

MEMORIAŁ
Generał Marii Wittek

LWP

par. Zielina 47-570
par. Kropaczka
Opole

londy 207.

FAFARA Stefania
żona Wojtus 1943

1943-1945

2529/11SK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — F. FARA Stefania

zacz. Wojtuś

I. Materiały dokumentacyjne —

I/1 – relacja właściwa —

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora —

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację ✓ lk. 3, s. 1-6

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora —

III/2 – dot. ogólnie okresu przed 1939 r. —

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945) —

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne...

IV. Korespondencja ✓

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓

VI. Fotografie brak

II Materiały uzupełniające relacje

- Ankieta o losach kombatantek oprac. przez J. Kólikowską,
Warszawa 1968, mps, rleps, onyq., k. 3, s. 1-6

11-1 25/15

Irena Królikowska
Warszawa 10, ul. Sempołowskiej 3 m.25.

Recepcyj.
Warszawa, dnia 15. 5. 1967r.

315

A N K I E T A

Zamierzam napisać pracę o losach kombatantek po wojnie. Jako jedna spośród Was, pragnę poznać historię Waszego życia, która pomoże mi zbadać wpływ służby wojskowej kobiet na ich późniejszą pozycję w społeczeństwie i rodzinie. Proszę więc uprzejmie o szczerą odpowiedź na postawione niżej pytania, ewentualnie dołączenie na osobnej kartce swego życiorysu. Jeżeli pragniecie pozostać nieznane, ankiety można nie podpisywać lub podać tylko wybrany pseudonim. Mile widziane wszelkie zdjęcia, które po wykorzystaniu, na życzenie adresatki, mogą być zwrócone.

Z góry dziękuję za współpracę.

- Po demobilizacji osiedliłaś się: / odpowiednie podkreśl/
 w mieście stołecznym,
 w mieście wojewódzkim,
 w mieście powiatowym,
 w małym miasteczku,
na wsi,
 w osiedlu.

Dłaczego:

- Opisz pokrótce warunki, w jakich odbywał się Twój start życiowy po zdemobilizowaniu:

Zostałam zdemobilizowana w listopadzie 1945 r. Pracowałam w III -im Biurowym Ministerstwie. Mimo propozycji porostania lub przeniesienia się do innego ministerstwa - postanowiłam się na Śląsk - i swoim mimo propozycji mojego mi powołanego stanowiska w mieście powiatowym - postanowiłam jako mechanikę - kowalną uanczyńska (miastem wiatry gim. dos. typm) na wiesi wylitwie śląskiej - cyfry autochtonicznej - wówczas 15 km od stacji kolejowej. Przez 3 miesiące nie otrzymałam poborów. Susewici usposobiona wrofo, wyjechać nastawiana na wyjazd do Niemiec. Stałam do pracy u kolegi - z którym za rok pobralismy się. Pracę swoją traktowałam jako stażowy cegł walcu - o polskości - o dusze walcu. Czy wygratać? Jesteśmy tu do elris' - o walczymy dalej. Nie musimy drastycznie - ak cyfry.

Druk. W. L. 11. 4) 54. 27. 08. 67. OXII-7404. 15. 08. 67. trzeba walczyci.

3. Start ten wydatnie ułatwiła Ci : rodzina, /mama/
 przyjaciele,
 państwo,
 społeczeństwo,
 instytucje społeczne,
 radziłaś sobie całkowicie samodzielnie. /odpowiednie podkreśl/

4. Czy rozpoczęłaś naukę po zdemobilizowaniu:
 tak, /urupał w czasie wakacji /kolacji /perlyjaj./
 nie.
 Jeżeli tak , to dlaczego uważałaś to za konieczne:

5. Rozpoczęłaś naukę - doksztalcanie się:
 - już w roku 1945.
 - kilka lat później, /kiedy/
 - kilkanaście lat później, w 1966 r. *zakończ 3 Tygod. Naukow.*
 - wcale nie uczyłaś się,

6. Jeśli rozpoczęłaś naukę, to czy:
 - ukończyłaś szkołę podstawową,
 - " " zawodową,
 - " " . średnią ogólnokształcącą,
 - " " " zawodową,
 - wyższą. *pośrodkową*

7. Co zdecydowało o takim wyborze: *kierowca dohrotatcauna*
nie w wyborach w rodzinie.

Jeżeli przerwałaś naukę, to podaj przyczyny tej decyzji / ile klas ukończyłaś:

8. Podaj zawód , w jakim pracujesz: *muzykista*

a/ Ile zarabiasz / jakie masz gospodarstwo/ : *2.000 zł*

b/ Jakie posiadasz mieszkanie: *nowe stwifone - nowe z kauski.*
darzą i elektrycznością.

c/ Czy posiadasz: Telefon,
 radio,
 telewizor,
 adapter,
 pralkę,
 lodówkę,
 odkurzacz,
 irne;

9. Czy lubisz swoją pracę: tak,
nie.

Dlaczego tak jest? *Uważam, że jest to praca rasowa -
czyli w społeczeństwie - wychowywać młode pokolenie
w mojej woli chrześcijańskiego społeczeństwa wam już
w tej klasie.*

10. Czy fakt, że byłeś żołnierzem:

- ułatwił Ci - załatwianie spraw osobistych w urzędach,
- otrzymanie pracy,
- dostanie się do szkoły,
- otrzymania mieszkania,
- awans w pracy,
- nie miał żadnego wpływu.
- utrudniał,
- nie przyznawałaś się do tego.

Podaj ciekawsze przykłady ilustrujące powyższą odpowiedź:

*Nigdy mi
proszano o nic w imię tego - że byłem
żołnierzem. Wzrost o tym wieść - jestem
członkiem L.B. H.T.D. - ale normalnie
mi zwraca się us to uwagi - przy wojnie -
nie w imię tego nie odwracam.*

11. Czy służba wojskowa wyrobiła w Tobie:

- poczucie własnej godności: Tak, nie.
- odwagę: tak, nie.
- wytrwałość w dążeniu do celu: tak, nie.

Czy możesz poprzeć to jakimiś przykładami:

*Chocby - objęcie mojej pracy i wytrwałość
powrotem na stanowisko.*

12. Czy jesteś zadowolona ze swych osiągnięć:
- osobistych tak , nie.
 - zawodowych tak , nie. *osobowo*
 - społecznych tak , nie. *osobowo*
 - naukowych tak , nie *nie mam czasu*
 - mażeńskich tak , nie *czyż nie jest*
 - towarzyskich tak , nie.

13. Czy utrzymujesz więź z kombatantkami :
Tak, nie.

Dlaczego: *Wydawało mi się - czasem - osobistie tylko z jedną przyjaciółką -*

Jedną osobę.

14. Opisz swoje osiągnięcia w pracy:

W pięciu latach - proca pracy w szkole - czasem z moim wychowanką - nie miałam żadnych powodów do krytyki (obserwacja i klasyfikacja uczniów) z czasem funkcji uległa - do pracy zawodowej - raczej jestem zadowolona. Moim sukcesem nie była już praca w przedszkolu - trudności podległy namby w szkole i realnie.

15. Napisz , kiedy wyszłaś za mąż, czy małżeństwo jest udane, ile masz dzieci, w jakim wieku:

Wyszłam za mąż w r. 1947 - laty. Dajemy sobie. Mam 3 dzieci 20, 19 i 17 lat.

16. Podaj, gdzie uczą się /uczyły się / Twoje dzieci: *dwójka starszych walczy studiów w Warszawie - młodszy jest w I-III klasie*

- Jak kierowałaś ich losami: *radziłam - zawsze się z powrotem do mnie wracał. Proszę o sobie mieć przyjaciół - dla wychowanki jestem "mamą".*

- Czy nie zawiodły pokładanych w nich nadziei: *Dotychczas nie.*

17. Czy Twoja rodzina szczyli się tym, że byłeś żołnierzem:

- tak, bardzo,
- tak,
- jest obojętna,
- nie.

Zilustruj to przykładami: *opowiadają kolegom o mnie -*

prokarują religijną - państwu.

18. Czy swoją przeszłość żołnierską wspominasz z przyjemnością, czy z niechęcią:

Dlaczego tak jest: *Byłam traktowana zawsze*

raczej - b. dobrze.

a/ czy uważasz, że służba wojskowa wpłynęła ujemnie na Twoją kobiecość?

absolutnie nie

Podaj przykłady:

Pracowałam bliżej 2 lata w jednym miejscu - choć ludzie są szczeniaki - ale zawsze ktoś zdam miły żartować. Kalendarz traktowali mnie zawsze z szacunkiem - jak siostrę. Mnie nie ubliżył.

b/ czy uważasz, że służba wojskowa dała Ci jakieś szanse życiowe? *nie*

Podaj przykłady:

c/ czy ktoś Ci wytykał w sposób przykry okres służby wojskowej?

Podaj przykłady:

~~_____~~

19. Czy Twoja córka /dzisiejsza młodzież/ byłaby, Twoim zdaniem, zdolna pójść w Twoje ślady, gdyby zaszła tego potrzeba? *chyba tak*

20. Podaj:

a/ Ile miałaś lat w chwili mobilizacji: *24*

b/ Jakie miałaś wykształcenie? *średnie*

- c/ Gdzie mieszkałaś przed wojną:
- miasto stołeczne,
 - miasto wojewódzkie,
 - miasto powiatowe,
 - miasteczko,
 - wieś,
 - osiedle.

d/ Gdzie mieszkałaś przed mobilizacją? *na wschodzie - w pow. Tarnobrzelskim*

e/ Gdzie pracowałaś? *po wojnie - krigowa w Inst. Tytułowa w czasie wojny - niemieckie - Byłam zarejestrowana w "Palmtische Hilfskomitee" w wydziale paraliolo logiat*

f/ W jakim stopniu wojskowym opuściłaś wojsko? *starszy sierżant*

g/ Jakie otrzymałaś odznaczenia i kiedy? *zostałam poodznaczona od odznaczenia - ale mi odebrano*

h/ W jakiej jednostce służyłaś?

21. Czy chciałabyś coś jeszcze od siebie dodać:

*Wojpiera w Sztacie zapobiegania - Wydział
 z wydziału - Oddział Planowania -
 Kart. 3 Priceministerstwo - Wydz. Egzaminacyjny
 Oddział Planowania
 Stefania Fojara - Wojturowa
 Racławicki
 pow. Zielina - pow. Krapkowice
 woj. Opole*

Jeszcze raz dziękuję Ci za udzielenie pomocy w tej pracy.

IV korespondencja

Do Stefani Fajferowej Wojtkowa

Racławicki ul. Opolska 19

47-370 Zielona - woj. opolskie

Warszawa, 6 maja 1998r.

25/15

Szanowna, miła Koleżanko Stefani!

Ze znacznym opóźnieniem dotarł do mnie pani list z 20 lutego b.r. Wpłynęła na to moja czasowa nieobecność w Warszawie, a potem choroba i inne kłopoty rodzinne. Ale do rzeczy:

Cieszymy się - podobnie jak Pani - z nawiązanego kontaktu między nami, ponieważ bardzo sobie cenimy każdą odnalezioną po latach koleżankę naszych frontowych dróg. I chociaż w Pani przypadku były te nasze drogi inaczej skomplikowane, a może właśnie tym bardziej - ogromnie rade jesteśmy, że się Pani odezwała i chce współpracować z nami. Sądzymy, że już rozpoczęła Pani porządkowanie swoich notatek dotyczących działalności zarówno w Armii Krajowej jak i w Ludowym Wojsku Polskim. Staną się one cennym przyczynkiem dla toruńskiego archiwum Wojennej Służby Kobiet ze wszystkich frontów drugiej wojny światowej, które w ramach Fundacji Archiwum Pomorskiego AK zorganizowała znana Pani zapewne prof. Elżbieta Zawacka. Z prawdziwą przyjemnością współpracujemy z tą niepospolitą osobą od przeszło dwóch lat.

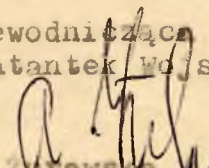
Właśnie dla tego archiwum gromadzimy i przygotowujemy wszelkie materiały dotyczące losów wojennych kobiet-żołnierzy, które przyszły ze Wschodu - nie zdążyły do armii gen. Andersa. Sądzymy, że każde wspomnienie spisane wcześniej, a także i teraz po ponad 50 latach będzie można zaliczyć do rzetelnych źródeł historycznych, z których czerpać będą prawdziwą wiedzę następne pokolenia.

Dlatego przesyłam pani - tak jak wszystkim innym koleżankom swój apel pod pięknym hasłem "Bądźmy wreszcie wszystkie razem" wraz ze schematem relacji i prosimy o możliwie pilny jego zwrot po wypełnieniu. Będziemy oczywiście również oczekiwać na obszerniejsze wspomnienia, które Pani w swym liście obiecuje.

Odnosnie zapytania Pani o koleżankę Janinę Wolanin informujemy, że jest to chyba przypadkowa zbieżność nazwisk, ponieważ Janina Wolanin z d. Błaszczak mieszkająca obecnie w Zielonej Górze, oświadczyła, że nie jest Pani znajomą.

Zyczymy zdrowia i serdecznie pozdrawiamy

Przewodnicząca
Zespołu Kombatantek Wojska Polskiego

/ A. Zarawska

V Nazwiskowe karty informacyjne

T-2529/64

ZSRR-LWP

WOJTUS / Stefania
z d. Fafara

Zródło informacji :

Ankieta anonimowa z 1967r.
Korespondencja

I.Król./00

25/15

FAFARA Stefania

